

eren ieder erbij
(z), en ieder be-
t) behalve zich-
eb ik inmiddels
gedaan hebben,
had. Den Heer
ke polemiek al-
r voor zijn toe-

u wij een aan-
chure van den
B. Het was een

op, dat van deze
in is, met na-
naschrift ver-
schreven werkje
ig aan.

K. S.

ONIEK

k.
olland hat durch
then der Kirche
itten. Sang und
brauch sind, wo
et worden. Die
das Laüten beim
en gebracht. Die
am liebsten auch
eser allgemeinen
ens haben übrige
Mennonisten
wie die Kalvi-

„Holländische
Jahrhundert“ —

met nog veel
wij, hoe komt

onzerzijds als
nog nooit iets
erle ook maar
„algemeen

er nooit een
muziek in het

is ze vacant.
en de wijze,
worden, toont
g bewust wor-
vaalven zijn ze
lang voorbij;
sias geen hiaat
an toen, want
Zijn overwin-
k niet anders
e hun roeping.
; evenzooveel
el zijn. Toen
Israël. En nu
in uitgeleverd,
staan; maar
sdood wil niet
fgedaan heeft.
kenis van Zijn
e Israël zijn
eld in de ver-
greep van den
eker. Daarom

4 hen immer
r van was aan
nee waren ze
ropen op Zijn
ad God hun
g in de doel-
nde herinnert
Johannes den
rijk gepredikt
Israël spreekt
in dezen tijd
ichten", (vs. 5
istus de ver-
terug. Alleen
i verwachten,
in Jeruza-

hun activiteit
nis van den
roeren, wordt
houden is —
en en na de
wachting des
voor het ver-
met Zijn volk
n alle kanten

particuliere- en gezelschapsleven, en voor allerlei
volksvermaak, dan juist toen.

Wil men pralen van zingen, dan moet men
maar eens een lijstje zien te bemachtigen van
al de muziekdrukken die hier werden gedrukt of
van buiten geïmporteerd om dienst te doen in
de muziekcolleges, wier opgang en bloei toen pas
recht begon; van Geuzen- en andere Liederen-
boeken waarvan elke stad vrijwel, een paar naar
zich vernoemde.

En kijkt men aandachtig de galerijen onzer oud-
Hollandsche Schildersschool door, dan wemelt het
er van musiceerenden op Clavecim en Luit,
op Thorbe en Basviool, van zingenden, tokkelen-
den en blazenden, dat het een lieve lust is.

En als men het hebben wil over klokkenpelers
en stadsmuzikanten, die overal als er maar wat
te doen was ter eere en aanzien der stad, handen
en adem te kort kwamen met beieren en schal-
melen, dan komen er andere kleuren op het doek
dan Prof. Huizinga geeft.

Men kan de tinten en schakeeringen nog nagaan
uit Ds Samuel Ampsing's berijmde beschrijving
onder de „Sangkonste ende Sangmeesters" in
Haarlem, de stad waar hij in 1628, toen hij zijn
gedicht uitgaf, Gereformeerd Predikant was:

„De vrolycke musyk, die leefde ook hier ter stede,
Die lieve wetenschap van singen bloeyde hier mede,
Die aengenaeme toon, die liefelyke konst,
Geniet hier merkelyk volkomen eer, en jonst.
Treed 'tso dan me hier voor, die onse Stad

ter eren,
En tot geen kleyn zieraad, uyt last van onse Heren,
Ons volk met schalemey, kloek, orgel en trompet,
Of anderssins vermaekt, den tyd daer toe geset."

J. Z.

ZENDING EN EVANGELISATIE

De crisis in de Duitse Zending.

De Duitse zending maakt een ernstige crisis
door. Zij niet alleen; het is zoo. Allerwege zijn
er moeilijkheden; de Genootschapszending, ge-
woonlijk met den naam „Oegstgeest" aangeduid,
in ons eigen land ziet zich ook voor de groote
zorg geplaatst om aan de noodige geldmiddelen
te komen. En de zending der Gereformeerde Ker-
ken heeft buitengewoon groote vermindering van
inkomsten op het zendingsveld, nu de particuliere
praktijk onzer zendingsartsen veel minder op-
brengt dan vroeger, en de toelagen der onderne-

een wonderlijke geschiedenis, dat ze daar eea
apostel erbij kiezen gaan. Is het dan niet Chris-
tus, die apostelen roept? Zoo was het toch met
hen geweest, dat ze persoonlijk door Hem in dat
werk gezet waren, vóór en ook na de opstanding.
En waartoe hadden ze voor hun kring deze aan-
vulling noodig? Was er zooveel werk, dat ze
het niet afkonden? Ze traden in die dagen niet
op naar buiten; en later, toen het werk groeide
en de velden wit werden en de arbeiders dreigden
het niet af te kunnen, deden ze zich assisteeren
door diakenen en gingen evangelisten er op uit
en bliken er in Jeruzalem ook ouderlingen te
komen.

Bovendien, ze zijn daar nu ontdaan over het
uitvallen van Judas uit hun groep, en voelen
zijn verdwijnen als een vacature, doch wanneer
later een uit hen, Jakobus, de broeder van Jo-
hannes, den marteldood moet sterven onder het
zwaard van Herodes (Hand. 12:2), wordt er geen
vacature gememoreerd; hij krijgt geen plaatsver-
vanger en dus mag de conclusie veilig worden
getrokken, dat dan het gemis van den twaalfden
man niet als onoverkomelijk wordt gezien. Hoe-
wel toch deze Jakobus ook „één van de twaalfen"
was, en om zijn persoon en werk „moeilijker
gemist" kon worden dan Judas Iskariot.

Wat doen ze daar in Hand. 1 toch eigenlijk,
wanneer ze Matthias „met gemeene toestemming
tot de elf apostelen" kiezen (vs. 26)?

Het verschil in handelwijze ten aanzien der
gevolgen voor het twaalfal van het verdwijnen
van Judas en het sterven van Jakobus, den zoon
van Zebedeus, moet ons hier een fingerwijzing
geven. In het geval van den laatste is er geen
reële vacature. Zijn dood was het opge-
nomen worden in de heerlijkheid, en het komen
zitten op een van de twaalf tronen. (Matth.
19:28). Het werk van Christus aan Israël wordt
niet verijdeld door Judas' verraad, want een
ander kan zijn ambt nemen; alzoo moest het
geschieden en is het geschied. Maar zelfs de
vrees voor een soortgelijke verijdeling kan in den
apostelkring niet bestaan, wanneer Jakobus afge-
lost wordt van zijn post in Jeruzalem, dat beneden
is. Christus zet dan met hem, Jakobus, één van
de twaalfen, apostel nog na Zijn dood, Zijn werk
aan Israël voort. Jakobus is assessor van den
Rechter van het laatste gericht. In hem grijpt

mingen en de subsidies der regeering belangrijk
zijn ingekort.

Er is overal zorg.

Maar Duitschland staat toch voor moeilijkheden,
die dreigen zijn zendingswerk te vernietigen.

Het is het deviezenprobleem, dat de aandacht
vraagt.

Dit probleem is niet de aanvang der ellende.
Deze is reeds sinds den oorlog aanwezig. In een
officieel stuk van den Duitschen Evangelischen
Zendingsraad in het Aprilnummer van het „Neue
Allg. Miss. Zeitschrift" wordt zelfs van „onder-
voeding" gesproken gedurende de laatste 20 jaren.
De cijfers wijzen dit uit.

Het getal der Europeesche arbeiders liep 33 pCt.
terug, en dat der Inlandsche helpers steeg met
34 pCt.; maar de bijstations klonnen met 62 pCt.
en het getal der Christenen met meer dan 100 pCt.
Dit laatste moge zeer verblijdend zijn, maar nu
de arbeiders verminderen en het werk buiten-
gewoon toenam, klemmt toch de vraag: waar moet
dat heen?

Temeer, omdat het met de inkomsten en uit-
gaven ook niet in orde is. Twintig jaar geleden
waren de uitgaven ruim 12 mill. 800.000 Mark;
nu daalden zij tot bijna 7 mill. 500.000 Mark,
dat is 60 pCt.; en toch worden de kosten geschat
op 11 mill. Mark! Welk een wanverhouding! Want
de inkomsten, die vroeger ongeveer 11 mill. Mark
bedroegen, daalden met niet minder dan 70 pCt.
En alzoo is de opmerking juist, welke wij in
genoemd officieel stuk lezen: „Wanneer de zen-
dingscorporaties nu 20 jaren lang een minstens
even groot werk met kleinere middelen bij sterk
verminderde geldswaarde en bij betrekkelijk
duurdere levensverhoudingen staande hebben
moeten houden, dan is het wel duidelijk, dat de
zending sedert lang in het teeken der ondervoed-
ing staat".

De vele zegeningen, die te constateeren zijn,
maken dit feit niet ongedaan.

Een gevolg is, dat de zending zich niet kan
ontplooiën. Zij wordt geremd van allen kant, en
is er slechts op uit alle pogingen in het werk
te stellen om in het leven te blijven.

Natuurlijk ontbreken de „dokters" niet, die aller-
lei geneesmiddelen aanprezen. Radicale wijziging
in het werk werd zelfs gevraagd. Met een beroep
op de wijzigingen in het staatsbestuur van Duitsch-
land werden deze reformatie-voorstellen bij de
zendingsbesturen op het hart gebonden. Maar be-
grijpelijk is, dat zij hiervoor zeer huiverig waren,
en zich op het standpunt stelden, niet tot in-
grijpende veranderingen over te gaan, voordat dui-
delijk was gebleken, dat God zelf daartoe riep.

En nu meent de D.E.M.R. (Deutsche evan-
gelische Missionsrat), dat heden deze dag is aan-
gebroken.

Christus zijn volk Israël aan, ook nadat hij ge-
storven is.

Van Judas, den verrader, moet Petrus andere
dingen zeggen. Maar daarom juist zou de greep
van den Messias op het volk van God iets missen
gaan van Zijn kracht; en aan Zijn pretentie zou
het tornen, indien de vacature-Judas on vervuld
bleef.

* * *

Maar, zal nu iemand zeggen, blijft dan het heil
in Israël hangen? Heeft Christus niet aan de
elfen geboden, het evangelie allen creaturen
te prediken? En wordt in een gedachtengang, als
boven aan het woord was, aan den apostelkring
van Jeruzalem niet zacht verweten een gematigd
Judaïsme, dat aan het joodsche volk op een of
andere manier een prae geeft boven de heidenen?

Die vragen zouden ons vastzetten, indien we
hier niet waren aan het begin van de Hande-
lingen der apostelen. Want zeker is daar straks,
om hem nu maar dadelijk bij den naam te noemen,
ook Paulus. In hem maakt Christus nog een
apostel erbij; bij de twaalf der evangeliën en
bij de twaalf van Handelingen 1. Men zou zoo
denken, als men boven Lucas' tweede boek voor
Theofilus leest: De Handelingen der Apostelen,
en dan vervolgens in het eerste hoofdstuk van
dat boek eerst elf namen en dan van de keus
van een twaalfde, dat men nu tegelijk wel weet,
over wie het zooal gaan zal in dat boek; over
die twaalf natuurlijk. Maar al lezende, verliest
men die twaalf alweer uit het oog. Het worden
haast de Handelingen van Paulus.

Maar, als gezegd, we zijn hier aan 't begin.
En het Pinksterfeest is ook nog niet geschied.
En Stefanus is nog niet gesteenigd. Zoover is
Christus hier nog niet. Wij hebben Hem ook
aan 't eind der Handelingen gezien. „Het zij U
dan bekend, dat de zaligheid Gods den heidenen
gezonden is, en derzelve zullen hooren". (Hand.
28:28.) Dus moeten wij in Matth. 19:28 nog heel
wat anders en wat meer hooren, dan de Jeruza-
lemsche gemeente vóór den Pinksterdag er ook
maar van vermoeden kon. Wij zien daar twaalf,
niet slechts als het getal der stammen Israëls,
maar als de aanduiding der volheid; en Israël
is er het herstellende, nieuwe Israël. „Al de apostelen
over heel het volk Gods", hooren wij daarin.¹⁾
Doch dit alles blijkt ons achteraf.

Bij dit achteraf onderscheiden van wat aan het

De grond van deze meening rust in de deviezen-
kwestie.

Het is niet onbekend, wat hiermee bedoeld
wordt. Slechts een bepaalde, door de overheid
vastgestelde som gelds mag worden „uitgevoerd"
naar het zendingsveld; en daarmee is nog niet
alles gezegd: want deze geldzending is alleen toe-
gestaan, als „een groot deel van de gelden betrok-
ken wordt uit „zusätzlichen Warenverkehr", wat
heel duur moet zijn.

Hoeveel men zenden mag? 172.500 mark per
maand, wat ongeveer 2.000.000 mark per jaar wordt!
Nu wordt er 6½ miljoen per jaar opgebracht,
hoewel er bijna tweemaal zooveel noodig is! En
van die opbrengst mag slechts een derde worden
verzonden! Een kind kan uitrekenen, dat dit derde
dan nog maar een zesde van het benodigde is,
en dus de arbeid volkomen spaak moet loopen.

Een buitenstaander zou kunnen zeggen: krimp
het werk in! Zeker, dat is ook allang gebeurd.
Maar vergeet de „ondervoeding" niet, sinds 20
jaren! Het werk, dat toch reeds zoo zuinig moge-
lij werd gedaan, moest reeds worden beperkt;
en men kwam toch niet rond; en omdat men
meende, dat de nood slechts tijdelijk zou zijn,
heeft menige zending niet onbelangrijke schulden
gemaakt! Ook zijn alle zendingsbezittingen over-
matig met schulden belast. En nu de deviezen-
kwestie er overheen!

Het zit hopeloos vast.

Reeds moesten zendelingen hun terrein verlaten,
en naar huis gaan. Het schijnt, alsof de boel
te gronde zal gaan.

Wat te doen?

Zie, de Duitse zending telt vele zendingscor-
poraties, n.l. 30. Deze hebben allen hun eigen
belangen en inzichten; en deze moeten tot over-
eenstemming komen inzake de verdeling der toe-
gestane gelden. Dit is reeds gebeurd. Maar dit
is slechts een begin. Elke corporatie moet in-
grijpen; maar natuurlijk kan het eene terrein
gemakkelijker eenige vermindering ondergaan dan
het andere; het zou kunnen zijn, dat door de
noodige bezuiniging het eene terrein ten onder
ging, terwijl het andere toch levensvatbaar bleef.
Het „domme potlood" helpt hier niet. En evenmin
is er een commissie of iets dergelijks, dat de
macht en de bevoegdheid en de bekwaamheid
heeft om te zeggen, hoe het dan wel moet!

Er blijft maar één weg over: de Duitse zen-
ding als één geheel is in nood; de regeerings-
maatregelen treffen allen. Het is dus zaak, dat
ook allen de werkelijkheid onder de oogen zien
en de handen ineenslaan. De tijd is voorbij, voor
goed en volkomen voorbij, dat een deel op zichzelf
kan blijven staan en voor zichzelf alleen kan
handelen. In de gedeeldheid van de 30 corporaties
moet eenheid van handelen komen, hoe dan ook;

begin en in den voortgang is, houden we dan ook
het verband tusschen die beide, en zoo de
continuïteit in de geschiedenis der open-
baring vast. Nooit maken we de twaalf apostelen
in deze hun kwaliteit en aantal de tegenspelers
van Paulus. Christus is, wanneer Hij Zijn gemeente
actief maakt ter aanvulling tot een twaalfal,
op weg naar Paulus. Naar Paulus, niet als den
echten twaalfden apostel, alsof hij in Judas' plaats
zou zijn gekomen, en beter zou zijn dan Matthias.
Maar op weg naar Paulus in dezen zin, dat deze
Zijn laatste apostel niet alle heidenlanden door-
trekken kan, dan nadat Israël zich uit den eischen-
den greep van Christus heeft losgewrongen; en
voor zijn grootste deel vóór Judas en tegen de
twaalf apostelen, symbool van Zijn vernieuwing,
heeft gekozen.

Hier is dan Zijn lankmoedigheid over Israël.
De twaalf apostelen mogen den joden in Jeruzalem
nog prediken, dat er verzoening is voor hun mis-
daad aan Jezus in Zijn kruisiging bedreven. In
onwetendheid hebben ze dit gedaan en God heeft
zoo zijn Raad vervuld (Hand. 3:17. 18).

* * *

Dus, rijst voor onze oogen in Hand. 1 de
Christus op. En met Hem dat Israël, dat naar
Zijn toezegging levend gemaakt is. Dat het twaalf-
tal hervindt. En naar de volmaaktheid haakt. Het
heeft Zijn roeping gehoord; dat is Zijn vervulling.

Het Israël van Christus wil zichzelf weer zijn.
Het accepteert het verraad van Judas niet. Het
neemt wel in geloof den verraden Christus aan;
den Christus die met Zijn bloed al Zijn rechten
op de twaalf stammen heeft bezegeld. Zoo vindt
het weer zichzelf. En onbewust grijpt het nu
boven zichzelf uit. Naar Zijn vernieuwing. Het
baant den weg voor Christus, die door Paulus
overvloediger arbeidt.

Wel waarlijk is het nu de gemeente, die den
Heiligen Geest van Pinksteren verwacht. Hande-
lingen 2 kan beginnen.

W.

R. S.

1) F. W. Grosheide, Het heilig evangelie volgens Mat-
theus, Amsterdam 1922, blz. 232. Zie ook S. Greijdanus, De
Openbaring des Heeren aan Johannes, Amsterdam 1925, die
blz. 425 over Openb. 21:14 schrijft: „Ook nu behoeven we
niet te vragen, wie precies deze twaalf apostelen zijn. Het
getal twaalf is wederom symbolisch. Dit zinnebeeldige is nu
hoofdzakelijk. En dan ook, dat de namen der apostelen op deze
fundamenten stonden".